

HETILAP.

A zentai járás és környékének közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetések és hirdetések is küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Egyes szám ára 5 kr.

Előfizetési díj:

Egész évre 2 ft. — Félévre 1 ft.
Hirdetési díjak: Egész oldal 16 — Fél oldal 8-50 Negyed oldal 4-50. — Bélyeg díj minden hirdetés után 30 kr.
Nyitlér petit sora 10 kr.

Zenta, 1889. márczius 9.

Valamint egész nemzetek, úgy egyes községek életében gyakran oly fordulópontok állnak be, melyeknek czélszerű vagy czélszerűtlen kihasználásától függ szellemi és anyagi föllendülése vagy hanyatlása, jövő boldogulása vagy tespedése. Haladás a felvilágosodott korrallal, visszaesés a civilizációt hirtől sem ismerő sötétség éjszakájába, mind a körülmények mikénti kiaknázásától, a helyzet mikénti felfogásától függ. Évtizedek tespedését kötelességszerű munkálkodás által rövid néhány év alatt pótolhatjuk ugyan, de a mulasztások nyomait még sem varázsolhatjuk észrevehetetlenné.

A társadalom hivatása és rendeltetése a haladás előre. Ki ezt szem elől téveszti az nem felel meg polgári kötelességének, és ki akadályokat gördít az előrehaladás útjára, az bűnösségét palástolhatja ugyan, de az utókor átkától sohasem lesz ment.

Küzdésben, csak abban nyilatkozik az élet, aki tehát a küzdéstről visszavonul és tehetségét a közös jónak előmozdításától megvonja, az nem számít a társadalomban, azt legfőlegb élő halottnak tekinthetjük.

Városunkban is oly fordulóponthoz értünk ismét, melynek mikénti kihasználásától várhatjuk boldogulásunk reményét, és ezen remény valószínűsítéséhez minden polgártársunk lelkiismeretes hozzájárulását szent kötelességnek tekintjük.

Zenta város legközelebbi hat évi történetéről van szó és valószínűleg még e hó lefolyása alatt fogjuk e történet képét előre kidomborítani. E hó folyamán fog valószínűleg a városi képviselő-választás megajtatni és ez fogja megállapítani városunk történetét hat hosszú évre. Haladjunk vagy maradjunk, ezt a megválasztott képviselők szellemi tehetsége fogja eldönteni. Mielőtt azonban odajutnánk, hatalmunkban áll döntés, tőlünk polgároktól függ, hogy kit részesítsünk a városatyai tisztségben, megfontolhatjuk, ki érdemes, ki hivatott, ki rendelkezik a kellő tulajdonokkal, műveltség és értelemmel, önzetlenség és a haladás iránt való fogékonysággal, hogy a város sorsát intező képviselők közé beválasszassék.

Nem vonjuk kétségbe e közmondás igazságát: „A nép szava, Isten szava;” de valamint a gyám felelős a kiskorúért, úgy értelmiség is felelősre vonható a népszavazatáért. Az értelmiség kötelessége a

nép szavazatát úgy irányítani, hogy képviselőkül csak önzetlen, a város jövőjét szíven hordozó, tapasztalatokkal rendelkező, közügyek vezetéséhez értő és a műveltség kellő fokán álló egyénekre adja, hogy képviselőtestületünkben a közügyek mindenemű resortjához az illetékes szakférfiak beválasztva legyenek. Képviselve legyen ott gazdaszat, ipar, kereskedelem, vallás-, oktatás-, közegészség-, pénz- és igazságügy, úgy hogy a közigazgatás bármely ágára szakképzett értelmes egyének gyakorolhasanak megfelelő befolyást.

Ha Zenta város polgársága a választásnál minden országos politika mellőzésével csakis az egyéni tehetséget és polgári önzetlenséget, a közügy iránti fogékonyságot fogja tekintetbe venni, ha nem egyes egyéniségek népszerűség-hajhászat örve alatt reá gyakorolt befolyásának fog engedni, hanem szavazatát a képviselői állásra hivatottakra fogja adni, akkor bizton állithatjuk, hogy a beállott körülményeket szülővárosa javára, Zenta városnak rendezett viszonyok közé hozatalára és felvirágoztatására használta fel. Adja Isten, hogy úgy legyen!

TÁRCZA.

A dohány mythológiája az uj-guineiaknál.

Honnan eredne a dohány máshonnan — gondolja az olvasó — mint Amerikából. Az uj-guineiaiak (Ausztrália) azonban ezt a dicsőséget semmi áron sem akarják az uj-világnak átengedni, s ahogyan csak tőlük kitélik, eldisputálják, erősítvén állításukat még ezen mesével is. Ellmában lakott egészen csendesen egy Hera nevű asszony, ki az ég áldását hordta magával. A boldog férj elutazott egy kissé körülnézni a világban. Az utazási terv azonban úgy volt elhatározva, hogy a keresztelőre ismét vissza fog térni. Az asszony — képzelje csak az ember fia — nem gyermeket, hanem apró növénymagvakat szült. Szegény asszony erre rémületében mármár a föld alá akart bujni, szerencséje azonban, férje magával vitte a pinzekulesokat, így hát ez elmaradt. Kipkedett, kapkodott, — mint már az asszonyok szoktak, — hirtelenében nem tudta mit tegyen a magvakkal? — Imét a föld alá akart bujni ijedtében. Midőn

látta, hogy ez bizony nem olyan könnyű, amint gondolta, ha már ő nem tud ilyen merényletet tenni magán, hát majd véghez viszi a magvakon, s be is ásta a földbe. E helyen legjobban lesz elrejtve — gondolta — onnan senki sem fogja előszedni. A megrökönyödött magvak azonban semmi áron sem akartak a sötétségben örökre ott veszni. Összebeszélték saját módjuk szerint, s kiki egy-egy nyujtványt küldött ki a földből, megvizsgálendő, hogy hány hét a világ. Ezen idő alatt persze az utazgató férjecske is előkerült, s gondolhatni mi volt az első kérdése. Az asszony erre elmondotta amit tett. Nagy csoda, hogy így őszinte volt. Kivezette arra helyre is, ahova elrejtette. Az asszony ijedtében kétszer is elájult, még harmadszor is akart, de nem sikerült. Ezután az asszony mindennap kiment azon helyre, ahol a növény szépen növekedésnek indult. Most jön csak a java. A férj — most már ezen volt a sor — egy éjszaka azt álmodta, hogy a növény levelei elszáradtak. Milyen nagy szerencsétlenség. De nem addig van ám. Hozzá még el is égtek. Még nagyobb szerencsétlenség. No még füstölögtek is s a füstöt, képzelje csak az ember még, álmában belehelte a férj. Ez a mulatság olyan jól esett az ő dagadozó tüdejének, hogy nem csak egyszer,

hanem többször is megrepetálta, — persze csak álmában. A férj reggel azonnal elmondotta feleségének az álmot. Az asszony erre már nem ajult el, hanem azt mondá, egy levéllel meg kellene próbálni azt a historiát, talán valóságban is olyan habber, aki szót ne fogadott volna nevének, ráadta a fejét. A levél megtette a maga jó hatását. Az asszony most már örömben akart elájulni, de akár hogy erőlködött, nem sikerült. Milyenek az asszonyok. Akkor is elájuldoznak, mikor ijedeznek, meg akkor is mikor örülnek. Az uj felfedezés egy darab ideig titok maradt. De mit ne feleségének ki az asszonyok. Ez a tulajdon Hera asszonyságból sem hiányzott. Szépen suttyogva elmondotta a szomszéd asszonynak. De el nem felejtette azzal végezni szavait, hogy el ne mondja senkinek. Másnak nem is mondotta el, csak a komám asszonynak. Az sem beszélt el másnak, csak a szomszédjainak. Így azután csakhamar az egész falu tudta végre Uj-Guineában mindenütt. De a szomszéd asszony még mindég esküdözött, hogy senkinek sem beszélt el. A növény is magjának elajándékozása által szintén elterjedt a hallgatag szomszéd asszonytól az egész faluban. A faluból pedig mindenfelé elszéledt. Eddig tart a mese.

A „Tüzoltó-Egylet“ álarzos bálja.

A „Zentai Önk. Tüzoltó-Egylet“ ez idén is Karneval herceg szeszélyeit kielégítendő, álarzos bállal temette el a hosszú, de azért nagyobb általánosságban szólva, — ugyszolván a legnagyobb szomorúságot, nemzeti gyászt hozó farsangot, mely eltemette, magával sirba vitte sokat szenvedett, s jobb sorsra érdemes nemzetünknek jövőre jobb reménységét: „napkeleti csillagát“! — A nemzeti gyászt hozó esemény egyidőre bezárta a báltermeket, lesújtotta a farsangi vig kedélyeket, s hol azelőtt öröm lakozott, ott keserű bánat s gyász foglalt helyet. — Az idő azonban, — mely minden bánatnak, fájdalomnak a legjobb orvosa, folytonosan előre halad, s a jelenre a múlt leplet borítja, mely elemészti örömminket, eltakarja, feledtetni bánatunkat — a gyásznapok elteltével meghozta nekünk is az enyhülést, feledést, s azon isteni szózáttal vigasztal „Ember kizdj és bizva-bizzál!“

A jövő felől pedig kétségbe esni senkinek nem szabad, szemelött tartva a következő életigazságot „feledjük a múltat. Élünk a jelennek, reméljük a jövőt, — a kedélyek lassankint megvigasztalódtak, a régi jókedv, vigság visszatért, az idő változandó kereke újra megnyitotta a báltermeket, felvillanyozta a kedélyeket, s minden a régi kerékvágásba zökkent vissza. — Egyletek, társulatok rendezték szokott farsangi táncvígalmait, s alig hogy két hete éltük át a fényes s maradandó emléktű vasuti bálát, már egy másik elé nézett városunk közönsége, mely a mellett hogy egyike szokott lenni a legsikerültebb táncvígalmaknak, az esteli vigságon kívül még napali látványosságokban is részesíti a kíváncsi közönséget s ezáltal farsang utolsó napján valószínűsítve varázsolatit gyermekek s felnőttek számára.

Márczius hó 5-ét, hushagyó keddet már napokkal azelőtt sarkokon diszelve óriási plakátok hirdették, mint a „Zentai Önk. Tüzoltó-Egylet“ által a nagyvendéglő dísztermében rendezendő jótékonycélú „bohócz-estély“ napját, hirdetve egyúttal a nagyszerű programot is, mely szerint ez idén sokat ígérnek, de keveset adnak!

Elég azonban a dologhoz az, hogy a hirdetés és a program megtette hatását, s már a kora délutáni órákban a kíváncsi közönség egész tömege lepte el a verőfényes napsütötte piacbért s környékét, míg a nagyszámu gyermekcsereg lázas izgatottságban várta a menetet, melyben álmait vélte megtestesülve láthatni.

Az álarzos menet d. u. 3/4 4 órakor indult ki a városház udvarából két szamaragoló kürtös vezérlete alatt, melyet az álarzosokkal terhelt kocsis, s egy külön kocsin még a tűzoltóbanda

A benlakók midőn pipázgatnak, mielőtt a füstöt beszívják mindig azt mondják: kuku e, kuku e! a mi körülbelül annyit tesz mint: ah dohány, ah dohány! Milyen boldogok lehetnek. Ezen sohajtozást akkor is használják, ha valakit üdvözölni akarnak. Midőn az angol missionárius Miszi Lao köztük járt, így üdvözölték mindentűt: „Miszi Lao kuku e.“

Mint a missionárius beszéli, a benlakók földén több mint 20 angol mérföldet tett meg, de sehol sem akadta a földre épített viskókra, hanem a madarak módjára a fákon jó magasra voltak készítve lakhelyeik. Egy alkalomkor olyan fát is látott a melyen különféle magasságban három lakás is volt, a melyek közül az utóbbi 60 láb magasságban lehetett. Hogy miért építik éppen a fákra s oly magasra lakhelyeiket, erről a benlakók csak azt mondták el, hogy elődeik is így jártak el, tehát ők sem akarnak másként cselekedni. Ezt azonban csak palástolásul mondták, hogy babonáságukat el ne árulják az idegenek előtt. Mint az utazók beszélnek, egy Fata nevű gonosz szellemről rettegnek, melynek az a furcsa tulajdonsága van, hogy uralma csak is a földre terjed ki. Ezért hurczolkodtak fel oly magasra, nehogy esténként martalékul essenek a gonosz szellemnek.

—áta—os.

egyrésze zeneszó mellett kísért, követve még a népfelkelők csapatától, kik mintegy 30—40 ek-telenül maszkírozott lovasból állottak. A menet körül járta a város főbb utcáit, bemutatva magát, mulattatva a közönséget, s maga után szalajtatva sáron-havon keresztül a rengeteg gyermekcsereget, kiknek egyik legfőbb mulattatását az árbozba kapaszkodó, mászkáló, ugránczó majom képezte.

Elérkezett ezután az esti 8 óra a mikor is a nagyvendéglő kivilágított s maszkjelmezekkel díszített dísztermének ajtai megnyitották a részint kíváncsi, részint mulatni vágyó közönség előtt, melynek mulattatására kivonultak a tarkabarka jelmezekben díszelve álarzosok egész tömege, csinosabbnál-csinosabb öltözékekben, melyek közül mindjárt szemetszuró két alakként tűntek fel a piros-fehér-zöld színű biborszövetben markotányos, nőnek öltözött csinos maszkok, lepkeként csaknem repkedve a sima parketten, követve a kíváncsiak egész tömegének szuró, kémlelődő tekintetét. Volt ott cigányzó kártya lapokkal díszített ruhában mesterségét jó busás áron erőszakolva a közönségre. Hát még az egész a családásig hűen maszkírozott cigány a mint, furujait árulgatta s sajátos hangjával, erőszakos cigány szokással kötődve a vele szóváltókkal, — míg a majom ugránczósaival vonta magára a közönség figyelmét Hát mikor a maszka sereg a zenekar szavára tízes tánczra kelt, az volt ám csak az igazi „látni való“! Egyszóval volt közönség, volt kedv bőviben, mint az farsang utolsó napjához illik, s volt táncz kivilágos-kiviradtig.

Azonban egy dolgot, megjegyzés és megrovás nélkül nem hagyhatunk a mi tulajdonképen a nálunk működött Pesti Iliász Lajos urat s eljárását illeti, ki ez alkalommal is a Tüzoltó-Egyletet rutul cserben hagyta, igérvén de nem adván semmit, s szándékos hanyagsága folytán a közönség mulattatására számtaloupletet, előadása is elmaradt. Ez csakugyan nem egy oly szintársulati igazgatóhoz méltó eljárás, kit éppen városunk közönsége mindenkor pártolásával tüntetett ki.

Az estély egyébként magának az egyletnek szép összeget jövedelmezett, a mennyiben az összes bevétel 192 frtot tett ki. Tüzoltóink tehát meglehetősen vele elégedve.

A jótékonycélra való tekintetből szives felülfizetők névsorát jövő számunkban közöljük.

Helyi és vidéki hírek.

— A városi képviselő-választásokhoz, mely valószínűleg még e hó folyamán fog megejtetni, a megye közgyűlése választási elnökül az alispánt, Schmausz Endre urat választotta meg, kit akadályoztatása esetén Schlagetter Gyula megyei főügyész ur fog helyettesíteni.

— A vasutépítésre a város által megszavazott 220,000 frt kölcsön felvételét miután az e hó 5-én tartott megyei rendkívüli közgyűlés helybenhagyta, a város a helybeli közjegyzőnél az okiratot a kölcsönről elkészítette és már e héten a kölcsönt fel is veendi.

— A II. számvevői állásra Kiss Simon megválasztását Tésity Sándor megfeleltette. Az ügy az e hó 5-én tartott megyei közgyűlésen intézette el, még pedig a felelősség elvetésével. Így tehát Kiss Simon választása a megyétől helybenhagyatott.

— Ismét a zsidó hitoktató. Nagy és zajos vita után a hitközségi közgyűlés a hitoktatóval egyezsége jutott és a választmány javaslatát egyhangulag elfogadta. Most azonban mint halljuk Klein Sándor ügyvéd néhányadmagával az ügyet megfeleltette. „Ime nem nyugszik meg és nem alszik izrael örle!“

— Népszerű előadások. Lapunk több számában emlékeztünk már meg a helybeli középiskolai tanárok azon nemes törekvéséről, mely szerint a polgárság ismeretkörének szélesítése céljából közérdektű népszerű előadásokat fog tartani. Ma, vasárnap, f. hó 10-én d. u. 3 órakor lesz ezen nemesen szórakoztató előadások elseje megtartva a gymnasium rajztermében. Szűcs Lajos igazgató ur megnyitó beszédével fog kezdődni, mely után egy valóban minden hazafit érdeklő

tárgyról: „a magyarok honfoglalása“-ról Tóth Lajos ur fog előadást tartani. A tanár urak nemes és önzetlen törekvését csakis azon elismerésben részesíthetjük, hogy az előadásokra való tömeges megjelenésünkkel bizcayitjuk, miszerint fáradsalmuk tanulni vágyó polgárságnak van szentelve.

— A „Zentai Gazdakör“ f. hó 10-én, ma vasárnap saját helyiségében felolvasást tart, melyre a gazdaköri tagok és a t. közönség tisztelettel meghívotnak. Felolvasó nt. Virágh István gym. hitoktató ur lesz, s felolvasásának tárgya „Rudolf trónörökös“ leend. Belépti díj a gazdaköri könyvtár javára személyenként 20 kr. lesz. — A felolvasás kezdete esti 7 és fél óra.

— Jótékonyág. A zentai általános takarékpénztár közgyűlése az 1888. évi tiszta jövedelemből a következő adományokat szavazta meg a helybeli közs. gymnasiumnak: 1. Az Arany-öszöntődíjalapra 10 frtot, 2. a Trefort-öszöntődíjalapra 10 frtot, 3. a szegény tanulókat segélyező egyesületi alapnak 10 frtot; összesen 30 frtot. — Midőn az igentisztelt igazgatóságnak, választmányának és közgyűlésnek a követésre méltó nemes cselekedetét nyilvánosságra hozom, el nem mulaszthatom, hogy intézetünk hálás köszönetének egyúttal e helyen is kifejezést ne adjak. Zentán 1889. márczius 9. Szűcs Lajos gym. igazgató.

— A nedves évszak beálltával szomoruan tapasztaljuk, hogy városunkban a járdák még a kisvárosi követelményeknek sem felelnek meg. De nem is csodálkozunk rajta, mert már évek óta nem történt ez irányban seumi. Tehát nem hogy haladtunk volna, hanem inkább a járdáknak, mint mindennek mulandósága folytán hátrább vagyunk, mint évekkel ezelőtt. Ideje volna, ha nem is a közpénztárból, ugy az egyes háztulajdonosok számlájára a járdákat gyökeresen kijavíttatni. — Sok helyen mint pl. a régi kórház-utczából a lópiaczon átvezető uton az összekötő járdák hiányzanak, ugy hogy megessik az ember szíve, midőn az iskolába törekvő gyermekek a sárban elakadnak, pedig az egész összekötő ut csak 10—12 öl lenne, ha a házak mentén készíttetnék. — Ajánljuk az illetékes hatóság figyelmébe.

— A zentai kereskedőifjak f. évi márczius hó 18-án az „Eugen herceg“ szálloda üvegtermében a „Zentai izr. nőgyűlés“ javára jótékonycélú purim-táncvígalmat rendeznek. Belépti díj személyenként 50 kr., családjegy 1 frt 20 kr. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetések a jótékonycélra köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— Elvi határozat állategészségügyben. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium legutóbb hozott elvi jelentőségű határozatával azt az állategészségügyi kérdést döntötte el, hogy a régi rendszer szerint minősített gyógykovács föl van-e jogositva az állatorvosi gyakorlatra. A nevezett miniszterium kimondotta, hogy azok a régi rendszer szerint minősített gyógykovácsok, a kik a bécsi cs. kir. katonai állatgyógyintézetből nyert végbizonyítványt (abszlutorium) alapján folytatták eddig az állatorvosi gyakorlatot, ezen gyakorlatukban továbbra is meghagyandók.

— Órlési vámleszállítás. Heszler és társai zentai hengermalma a vámörlési díjtételeket a következőleg állapította meg: 1. parasztorlés-vagy darálásnál azelőtt 100 kilóból 10 kilo vám vétetett, most csak 8 kilo vétetik; 2. szitára vagy pitlér-örlésnél azelőtt 11 kilo, most csak 9 kilo a vám; 3. hengeren való órlésnél 1, 2, 3 vagy 4-féle lisztre azelőtt 100 kilóból 12 kilo, most csak 10 kilo vám vétetik.

— A szabadkai gymnasiumnak felső helyen való revíziója. Gróf Csáky Albin, közoktatásügyi miniszter több hiányt konstataált a szabadkai gymnasiumnál, nevezetesen, egy rajzterem, tornacsarnok és physikai terem rendezését tartja szüksegesnek, ugyszintén, hogy a 4 helyettes tanár közül 1—2 rendessé nevezessék ki.

— Fehér Ipoly felolvasása. A szegedi tankertületi főigazgató Fehér Ipoly márczius hó 3-án az országos paedagogiai társaság fölolvadó ülésén érdekes értekezést tartott. Előadásának tárgya, a szerb középiskolákról szólt.

— **Zálogházi intézmény** haladása Zentán. A „Takarék- és Hitel-Részvénytársaság”-tól azon értesítést vettük, hogy **zálogosztálya** nemcsak értékpapírok-, arany- és ezüsttárgyakra ad előlegeket, hanem bármilyen más tárgyakra és terményekre is. Megjegyzendő még, hogy a zálogjegyek nem névre, hanem számokra szólnak, a zálogok bárki által beadhatók és kiválthatók, úgy hogy az illető elzálogosítók neveit a kezelésnél felemlíteni nemcsak hogy szükségtelen, sőt az igazgatóság által titokban is tartatnak. Nagyobb árumennyiségnek, vagy terményeknek elzálogosításánál a szokásos kamaton kívül csekély beraktározási díj is fizetendő.

— **Szabadka város** az augsburgi egyesült gázgyárakkal — légszuszvillagítás iránt — szerződést kötött. Nálunk sem lenne fölösleges.

— **A kolozsvári Mátyás-szobor** javára Zombor városa 25 frtot adományozott. Szabadka ugyan e célra 200 forintot adományozott.

— **Topolyán** az u. n. Bácsérben ritka szép, mintegy 3 láb hosszú, teljesen kifejlődött vidrát fogtak a napokban, mely rövid idő alatt már a második; mint a halászok állítják, több is tartózkodik a topolyai vizekben s köztük egy teljes fekete is.

— **A budapesti-pécsi vasút.** Az a tény, hogy a budapest-pécsi vasút igazgatótanácsa Baross Gábor közlekedésiügyi miniszternek az ezen vonal megvásárlására és üzembevitelére vonatkozó javaslatát elfogadta s a szabott feltételekhez egybéként is hozzájárult, mindenképpen különös megelégedéssel és megnyugvással fog eltölteni. Ezen vonal üzeme tehát alkalmasint már legközelebb a magyar államvasutak kezelésébe megy át s ezzel el lesz érve a magyar államvasuti hálózat további megnagyobbítása, talán befejezése. De egyéb okok miatt is nagy fontossága van a budapest-pécsi vonal megvásárlásának. E vonal mindenekelőtt biztosítja a magyar államvasutak praeponderantiáját az összes dunántúli vonalak fölött; továbbá döntő befolyással lesz a Dunán való forgalom rendezésére és végül — s ez a legfontosabb mozzanata ennek a transactionnak — helyreállítva s biztosítva van általa tisztán magyar vonalakon a közvetlen s legrövidebb összeköttetés a főváros és Fiume közt. A budapest-pécsi vasút megszerzésének érdeme első sorban Baross Gábor közlekedési miniszterrel illeti, a ki erős akarat és lankadatlan tevékenység által lelkesítve messzeható tekintettel és czéltudatosan halad egy oly mű befejezéséhez, melyhez még kevés esztendővel ezelőtt igen értelmes fogalmi politikusaink maguk is csak vágyó reményeket mertek fűzni.

— **Hegedű párbaj!** A zombori I-ső banda tehetséges primása Rác Gusztó a következő levélben hívta ki versenyre Dankó Gábor bajai cigányprimást, kit az ifusági bál rendezőbizottsága Gusztó mellőzésével bizta meg, hogy báljukon a talpalá válót játssza. De úgy látszik Dankónak nem igen van kedve vagy mersze-je vele sikra szállni, mert eddig még nem válaszolt. Itt közöljük szó szerint Rác Gusztó levelét Dankóhoz. Tisztelt collega úr! Tudomásom szerint jövő hó 9-én tartandó ifjusági bálra zenekarom mellözése mellett szerződötve lévén, azon körülményből kifolyólag, hogy engemet, illetve zenekaromat meg sem hallgatva, a szerződést elfogadta — ezennel felhívom, hogy a bált követő bármely napon ott ahol kívánja, bárki előtt önt és zenekarával ezennel felhívom, egyben felkérem, hogy soraim vétele után 5 nap alatt határozott választ adjon, elfogadja-e a kihívást vagy nem, mert ellenesetben, ha ezen időre választ nem kapunk, — magatartását annyinak kell, hogy tekintsem, hogy a kihívást nem fogadja el, vagy elfogadni nem meri. Tisztelettel Rác Gusztó, zenekar-vezető.

— **A fagydagánatok** e len, melyek kivált tavasz elején sok kellemetlenséget okoznak, egy régi de igen jó szert ajánlanak. Vegyünk 5 deka összetört tölgyfagubacsot s főzzük cserépfazékban

egy negyedliter esővízben s kihátlván, szűrjük át egy tiszta ruhán. Az átszűrt folyadékkal mosogassuk a fagyott részeket többször s borogassuk a folyadékba mártott vászon darabbal. Minthogy e folyadék sűrű, ki nem mosható foltokat hagy a ruhában, a lábat valamely egyéb célra már nem alkalmas ruhadarabbal töröljük meg. A viszketés és égés 2—3 napi fürdetés után megszűnik s a daganat is lepad. Régi makacs daganatokat természetesen hosszabb ideig kell fürösztetni. Feltört vagy genyvedő fagydagánatokra ezt a szert nem szabad használni, mert erős fájdalmat okoz.

— **Az új halászati törvény.** A múlt évben hozott halászati törvényt a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium, a törvényhozás által reá ruházott jognál fogva, folyó évi május 1-én lépteti életbe.

— **„A pálinkás hordó titka”** czim alatt az Ó-Becse és Vidékben a következőket olvassuk; Sok mindenféle szemétdől főznek az emberiség jóakarói pálinkát. Rothadt penészes gabonából, melyet a disznók sem esznek meg, pálinka készül az ember számára, ki a bűdös lórét oly élvezettel iszsa, mintha minden cseppje olympusi nektár volna. Hányszor lett már népünknek elmondva, mi mindenből készül az a kedves pálinka, mely testét-lelkét öli, elméjét tompítja idegeit gyöngíti, pénzét fogyasztja. Tudja népünk, hogy sokszor azt iszsa, amit a disznó meg nem eszik, tudja hogy a tűz fölött párolgó törkölyben hányszor fogtak már bőrbajos embert, ki sebes testét abban a lében gyógyítja, melyet azután a jámbor nép megiszik. De az mind nem undorítja el a jámbor népet a pálinkától, neki az így is kell. Elmondunk egy újabb pálinkahistóriát, talán ennek nagyobb hatása lesz a pálinkaivókra. Beszéli, hogy egy ó-becei pálinkás koresmáros nagy pálinkás hordójában találtak egy drótot, ezen a dróton két tuczat felnyársalt — varangyos békát. Az mondják, pálinkások tapasztalása szerint, a pálinkába áztatott varangyos béka a pálinkának jó izt és erőt ad. S azért szükséges a pálinkába varangyos békákat rakni. — No becei magyarom, most már ihatsz jó pálinkát, azaz hogy varangyos béka levét; ha gyomrod beveszi, tessék koresmározni. Jó izt és nagy erejű pálinkát vehetsz magadba s hálát adhatsz a derék koresmárosnak, ki ezt a legújabb és legjobb pálinkát feltalálta.

— **Az Egyesült-Államok népessége** a legújabb hivatalos kimutatás szerint 61.702.000 lélek. A népességnek feltűnőbb mérvű növekedése az 1860. és 1870. közötti évtizedben kezdődött, a midőn is 7 millió lélekkel szaporodott az a bevándorlás útján. 1870—80 közt azonban a bevándorlás útján való szaporodás már 12 millióra emelkedett s az 1830-tól 1889-ig terjedő évtizedben az eddigi arány szerint szaporodva, valószínűleg legalább is 15 millióra fog menni a bevándorlottak száma; úgyhogy e szerint a legutóbbi évtizedben kétszerannyi vándorolt be az Egyesült-Államokba, mint 20 évvel ezelőtt.

— **A gabonaüzlet helyzetéről** a „Magyar Kereskedők Lapja” a következőket írja: Hosszas telünk késleltetvén a hajzás megnyitását, a várva várt hozatalok meg késnek. Hogy a hozatal nagybodása csillapító hatással leend-e az üzletre, nem igen látszik valószínűnek és pedig az okból, mert a budapesti készlet tulnyomó része már részint feldolgoztatott részint exportáltatott. — Tény az, hogy december hó közepe óta a Budapesten beraktározott buzakészlet több mint egy millió mmázásával apadt. — A jelenlegi árviszonyoknál azonban tartós nagy hozatalokra nem számíthatunk és pedig azon okból, mert a fővárosi árak sokkal alacsonyabbak, mint az alsó állomási árak és így a hozatal csakis a tulajdonosok érzékeny veszteségével járna. Azok, kik vidéki állomásokon tartották buzakészletüket, tekintve az olcsóbb spekuláció költségeit és az előnyös értékesítési viszonyokat, igen szép polgári haszonnal zárják be műveleteiket. A külföldi piacok érdeklődése következtében a buzakivitel mérsékelten megindult a nyugoti Európa összes fogyasztó államaiba. A főkivitel Fiumén át irányittatik. Az export vételei

megszilárdítják az üzletet és ha tovább folytattatnak, akkor rövid idő alatt lényeges árválásokra számíthatunk.

— **A cukorárak emelkedése.** A cukorfinomítók nagy szorgalommal dolgoznak a cukorárak javításán. — Akinek most kell szükségletét fedeznie, az kénytelen a magasabb árakat fizetni, mert az eladók nagy egyértelműséggel ragaszkodnak a felemelt árakhoz. A forgalom jelenleg kizárólag az eladók javára alakul. A hangulat nagyon szilárd és támogatást nyer külföldi tudósítások által is. Az emelkedett árak dacára a forgalom meg lehetős élénk, mert a czikk statisztikai helyzete sok tekintetben igazolja a szilárd árakat. Hozzájárul még, hogy a nádcukortermelés is hiányos volt. (M. K. L.)

— **A Schvarcz-féle könyvkötészetbe** egy jó magaviseletű fiú t a n o n c z u l felvették.

Irodalom.

— **Közgazdasági szaklapok.** Pénzügyi és közgazdasági szaklapjaink közt első helyen említenők a „Magyar Pénzügy” és a „Magyar Kereskedők Lapja”, mely lapok megbővített tartalommal kezdték meg az 1889. évfolyamot. Az immár kilenczedik évfolyamba lépett „Magyar Pénzügy” hű és teljes képét nyújtja a hazai és külföldi közgazdasági és pénzügyi helyzetekről és valóban joggal lehet állítani, hogy e lap tényleg a hazai pénzügyi intézetek és részvénytársulatok elismert szaklapja. Előfizetési ára 5 frt. — A „Magyar Kereskedők Lapja” oly terjedelemben jelenik meg, minőben még külföldi szaklap is kevés. Cikkeit kiváló írók írják és hirei mérvadók. Előfizetési ára félévre 4 frt. — Kiadóhivatal Budapest, Erzsébet-körút 27.

— **Magyar gazdák és kereskedők évkönyve** jelenik meg e napokban, külön-külön kötetben. A „Magyar gazdák évkönyve” változatos tartalmával, érdekes szakcikkekkel bizonyára szívesen látott vendége lesz gazdaközönségünknek. Ára 1 frt 50 kr., mely összeg a Franklin-társulathoz Budapestre küldendő. — A „Magyar kereskedők évkönyve” most ötödikször fog megjelenni, különösen kereskedőket és iparosokat érdeklő gazdag tartalommal. Ára csinos vászonkötésben 1 frt 50 kr., mely összeg Budapestre a Franklin-társulathoz küldendő. A két évkönyv együtt 2 frt 25 kr-ért bérmentve küldetik meg. — Mindkét évkönyvhez terjedelmes függelék: „Budapesti Utmutató” czimmel lesz csatolva, szép kötésben.

— **Irodalmi jelentés** Bougaud Emil lavalai püspök „Szent Monika élete” magyar kiadásáról. Szíves olvasók, ne riadjanak vissza az egyszerű címtől. A könyv lapjain, melyet ezennel jóakaró figyelmökbe ajánlok, két lélek történetét veszik, kiket a legerősebb kötelék csatolt egymáshoz: az anya és fia történetét. Nem tres életírás, hanem a legmagasztosabb földi eszme története, mely eszmét e szó fejezi ki: anyaság. Az anya öröme és búja, mosolygása és könnyei, — a fiu ragaszkodása, az ifju eltévedése, a férfiu visszatérése az igazság forrásához, s egyuttal az anya szívéhez. Okulás szülek és gyermekeknek egyaránt; — teszi e könyv tartalmát. Képek ezek a negyedik századból, — de nagyon beleillők a mi időnk, vétkeink és erkölcsünk keretébe; — képek az anyáról és fiuról: szent Monika és Ágostonról, századunk nagy alakjairól, kinek élete példaszamba mehet évezredek multán is; képek az élettapasztalás igaz színeivel, s a francia szellem emelkedettségével festve. A könyv magyar kiadásáról azt kell megjegyeznem, hogy annak költségeihez egy magas gondolkozású egyházi férfiu ötszáz forinttal járult azon kikötéssel, hogy a befolyó pénzből ez összeg a győri kath. legényegylet tervezett házának alapjához csatolassék. E munkára tehát azon megjegyzéssel hívom fel az anyáknak és anyák szülötteinek figyelmét, hogy amily ér,

dekes az, épp oly időszerű, s így nemcsak a megéltelre, hanem az olvasásra is érdemes; s mert a könyv jövedelme egy nemes célt is előbbre visz: e kettős ok czimén kérem a m. t. olvasó közönséget a szives előfizetésre, illetve a könyv megrendelésére. A 25-30 ivre terjedő munka, melyet Scheffer Ary híres képe „Monika és Agoston” díszesít, 1889 derekán jelenik meg szép kiállításban. Előfizetési ára 2 frt, diszkötésben 3 frt. A szives megrendelésekről való gyors értesítést — mivel a nyomtatás körül tájékoztatásul szolgálhat — hálás köszönettel fogadja: Ruschek Antal, győr-szigeti plebános.

Színház.

Szombaton, márczius 2-án, Pesti Iliász Lajos színtársulati igazgató jutalomjátékául adatott Schakespeare világhírű tragoediája „Lear király” 5 felvonásban, s tulságos sok változatban, úgy hogy már ha az előadást magát nem szoktuk is, ez maga is közönyössé, s unalmassá tette a különben kitünő darabot, mely éppen nem Pesti ur színpadjára való volt, mint az az előadásból kitűnt. Lear király volt Pesti Iliász Lajos, ki habár érzéssel és pátoszszal igyekezett játszani, ami neki részben sikerült is, azonban kellő hatást nem keltett. A bolond: Kövesy Gyula szereplése öntött még némi életet az előadásba, kin meglátszott még az is, hogy szerepét nem csak felfogja, hanem tudja is. Egyébként jól szerepeltek még Bátor: Edgárt sikerülten alakította, és Edmund: Vágó I., Kent gróf volt Asztalos, Gloszter gróf: Horváth Ferencz, Goneril: Timárné R., Regan: Polgár Fanni, és Cordelia: Berényi Gizella. Közönség aránylag volt.

Vasárnap, márcz. 3-án adatott Berczik Árpád legújabb énekes népszimfűve ének nélkül „A paraszt kisasszony” 3 felvonásban. Közönség nem nagy számban. A jeles darab, dacára azon körülménynek, hogy az énekrészek zene hiányában belőle kihagyattak, a szereplők összhangzatos működése folytán szép sikerrel s hatással adatott. Általános tetszés mellett játszottak Némethy Gizella, Viola I. és Szerdahelyi, ki Rezeda Marczelt a fővárosi „ficsúrt” kitünően alakította; mindhárman kitapsoltattak. A többi szereplők is mind megállták helyüket, különösen Tukorai Sánta Matyi szerepében eredeti alak volt, derűtséget keltett. Kelemen Tamás volt Vágó István, Mathild neje: Timárné R., Viki szoba-

leány: Polgár Fanni, Gereben Márton: Asztalos, özvegy Gönczöl Jánosné: Kövesyné és Fidibus Friczi: Bátor.

Hétfőn, márczius 4-én, utolsó előadásként, mint Berényi Gizella jutalomjátéka, adatott a „Falusiak” ez. vígjáték 3 felvonásban Szigethy Józseftől. Közönség volt elég, habár mi a jutalmazandónak sokkal többet kívántunk. Ovári földbirtokosné volt Olaszné, leánya Irma: Berényi Gizella, kileptekor általános tapssal fogadtatott, amire aztán rá is szolgált, naiv szerepét a legszébb sikerrel oldotta meg. Ovári János nagybácsi volt Kövesy helyett Horváth Ferencz, megállta helyét, míg Halmai: Szerdahelyi F. és gr. Erdei: Tukorai díszeteket érdemelnek. Gyuri pajtásbíró volt: Olasz, inas: Erdei Sándor. — Az előadás összhangzatos és szépen sikerült volt.

Ez utolsó darabbal, illetve előadással „Isten hozzád”-ot mondott Pesti Iliász Lajos ur és színtársulata városunk t. színpártoló közönségének: eltávoztak, elmentek tőlünk más vidékre, más községre, működni, küzdeni tovább és tovább „anyai balszerencse közt”, míhez midőn mi nekik jószerecsét kívánunk, egyuttal biztosítjuk őket, hogy itt működésük alatt a közönség teljes bizalmát és megelégedését érdemelték ki, s eltávozásukkal is a legkedvesebb emléket hagyták maguk után, melyben „Isten hozzád”-juk édes viszhangra talál, — Isten velük! . . . a viszontlátásig!

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Schvarcz Sándor.

Vasuti menetrend.

BUDAPEST—ZIMONYI IRÁNY

	expr.	szem.	gyors.	omn.
Budapest indulás	5 35	8 —	2 28	9 10
Szabadka érkezés	8 54	1 03	6 06*	8 50
Szabadkáról indulás felfelé	8 59	1 16	6 18*	5 50*
Csantavér érkezés	—	2 29	—	6 42
Csantavérről felfelé	—	9 21	1 01	10 26
Szabadka érkezés	6 08	9 41	1 45	10 52*
Budapest indulás	6 10	9 53	2 25	11 22*
Budapest érkezés	9 40	1 42	7 30*	6 50*

*SZABADKA-BAJAI SZÁRNYVONAL.

	vegy.	szem.
Szabadka indulás	5 45*	2 45*
Baja érkezés	8 52	5 02
Baja ind. is	6 50*	10 26
Szabadka érkezés	10 —*	12 40

SZABADKA-ESZÉK-VILLÁNYI IRÁNY.

	vegy.	szem.	vegy.
Szabadka indulás	5 25*	2 10	6 40*
Zombor érkezés	8 05	3 17	9 27

	1 47	6 18	4 25
Eszék	3 47	—	6 21
Villány	—	1 08	9 20*
Villány indulás	8 26	3 46	11 3
Zombor	11 19	8 10*	6 59
Szabadka érkezés	12 55	10 42*	9 09

HORGOS—SZABADKA és HORGOS—SZEGED.

	szem. v.	szem. v.	vegy.
Horgosról indul	8 40	12 25	9 36*
Szabadkára érkezik	9 34	1 20	10 36
Horgosról indul	3 34	7 27*	6 35
Szeged érkezés	4 13	8 06*	7 16

Hirdetmény.

A helybeli közs. gymnasium épületében lévő s jelenleg trafikul szolgáló bolthelyiség f. évi Szent-György naptól, vagy ápril 1-től, esetleg előbb is kiadandó.

Bővebb értesítés nyerhető

Szücs Lajos
gymn. igazgatónál.

Ház-eladás.

A posta-utcában lévő házamnak azon részét, melynek utcai részén magtár van építve, ezen magtár szélességében benyuló udvari telekkel együtt szabadkéből eladó. Venni szándékozók az eladási feltételek miatt közvetlen hozzám forduljanak.

Özv. Mihákovits Istvánné.

SCHVARCZ SÁNDOR

könyv- és papirkereskedése, könyvnyomdája és könyvkötészete
ZENTÁN.

A t. közönség becses figyelmét felhívom azon körülményre, hogy 14 év óta fennálló
KÖNYV-, ZENEMÜ-, PAPIR-, IRÓ- S RAJZSZERKERESKEDÉSEMET
tetemesen kibővítettem és izlésesen berendeztem.

Kapható nálam a **nemzeti irodalom remekei** füzve vagy díszesen kötve, **ifjúságiratok, képes könyvek,**
legdíszesebb **albumok és emlékkönyvek** nagy választéka, **imakönyvek** esont- és bársony díszítéssel,
diszlevélpapírok, íromappák, díszes irodai készletek, Élez-, közhasznu- és szaknaptárakban
dus választék.

A legújabb betűkkel berendezett
KÖNYVNYOMDÁMBAN

elvégeztet minden e szakmába vágó munkát, u. m.
FOLYÓIRATOKAT, KÖRLEVELEKET, NASZ-, GYÁSZ- ÉS VIGALMI JELENTÉSEKET, ROVATOS IVEKET,
bármily nagyságu FALRAGASZOKAT, KÖZSÉG-BIRÓSÁGI NYOMTATVÁNYOKAT, NÉVJEGYEKET.

Ajánlom továbbá a kor igényeinek megfelelően felszerelt
KÖNYVKÖTÉSZETEMET.

Nyomatott Schvarcz Sándornál Zentán.